

Pieter Koster is belastingadviseur
bij Profinis Accountants & Adviseurs te Urk

Foto: Frank Jansen

Het 'singulier huwelijk'

Picknickhuwelijk biedt geen partner vrijstelling

De betekenis van het begrip 'singulier' wordt vaak gekoppeld aan bijzondere gaven die iemand heeft. In sommige kerken kan iemand met deze gaven, zonder theologische opleiding, toegelaten worden als predikant. Die persoon moet dan bijvoorbeeld aan de eisen van welsprekendheid, goed verstand en vroomheid voldoen. Bekend is het verhaal van iemand die op singuliere gaven predikant was in een kleine gemeente. Daarnaast was hij ook parttime taxichauffeur. In die functie vervoerde hij mensen van A naar B en in de functie van predikant bracht hij mensen in vervoering met zijn welsprekendheid.

Het begrip singulier is onlangs geïntroduceerd in de fiscale rechtspraak. Een vrouw had volgens haar zeggen een 'singulier huwelijk' met haar man. Hierdoor meende zij na diens overlijden aanspraak te kunnen maken op de partner vrijstelling in de erfbelasting.

De erfbelasting kent een aantal vrijstellingen. Eén daarvan is de partner vrijstelling. In 2018 bedraagt deze vrijstelling 643.194 euro. Het partnerbegrip wordt in de wet gedefinieerd. Wordt niet aan de voorwaarden van het partnerschap voldaan, dan bestaat geen aanspraak op deze vrijstelling. De vrijstelling bedraagt dan slechts 2.147 euro.

De zaak van het 'singulier huwelijk' speelde bij de Rechtbank Zeeland-West-Brabant. Een erflater was overleden in 2014. Vaststond dat een vrouw enig erfgenaam was van de erflater. De vrouw stond niet ingeschreven op het woonadres van de erflater. De waarde van de nalatenschap bedroeg bijna 1.000.000 euro. De Inspecteur verleende een vrijstelling van 2.092 euro (tarief 2014). Het geschil ging over de vraag of de veel hogere partner vrijstelling kon worden toegepast op de verkrijging door de vrouw.

De vrouw motiveerde haar aanspraak op de partner vrijstelling onder meer met de stelling dat ze hadden samengewoond, dat ze enig erfgenaam was en dat ze een gezamenlijk graf hadden. Ook stelde de vrouw dat zij met de man een huwelijk op 'singuliere wijze' had gesloten. Hieronder verstond zij een huwelijksvoltrekking op bijzondere wijze. Aan de rechtbank verstrekte zij beeldmateriaal van dit moment. Mijn beeld daarbij is een romantische filmreportage vanaf een idyllisch eilandje met feestende inheemse bevolking onder een altijd groene palmboom met picknickmandje.

De rechtbank was echter niet gevoelig voor al deze argumenten. De rechtbank oordeelde dat er geen sprake was van een rechtsgeldig huwelijk omdat beiden niet ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand en in tegenwoordigheid van getuigen hadden verklaard dat zij elkaar hadden aangenomen tot echtgenoten. Ook voldeden zij niet aan de voorwaarden voor het partnerschap zoals die omschreven worden in de Successiewet.

Dat de fiscus bij deze nalatenschap de lachende derde werd mag duidelijk zijn. Niet alleen had de vrouw geen aanspraak op een vrijstelling als partner, ook moest zij veel hogere tarieven toepassen op de nalatenschap omdat zij werd aangemerkt als 'overige verkrijger'.

Het beste advies om te voorkomen dat de fiscus de lachende derde wordt is om, voordat u een dergelijk 'picknick-huwelijk' sluit, eerst een afspraak te maken bij een belastingadviseur. Let u er dan wel op dat de belastingadviseur niet iemand is met veronderstelde singuliere gaven. ◀